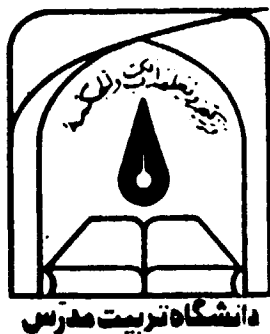
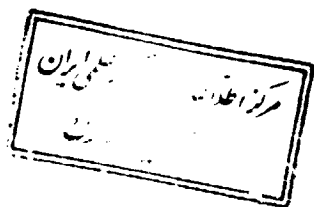

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

۱۰ / ۵ / ۱۳۷۹

دانشکده علوم پزشکی

پایان نامه کارشناسی ارشد انگل شناسی پزشکی

موضوع:

مطالعه آلودگی انگلهای گوارشی سگهای خانگی شهر تهران و بررسی میزان آگاهی صاحبان آنها در مورد خطر انتقال آلودگی از سگ به انسان

نگارش:

سعید مجرد خانقاه

۸۶۶۶

استاد راهنما:

دکتر عبدالحسین دلیمی اصل

استاد مشاور:

دکتر شهرام جمشیدی

بهار ۱۳۷۹

(الف)

۱۱۷۴

«فرم تأییدیه اعضای هیأت داوران مندرج در پایان نامه کارشناسی ارشد»

بدینوسیله پایان نامه کارشناسی ارشد خانم/ آقای آقای سعید مجرد خانقاه رشته: انگل شناسی
تحت عنوان: مطالعه آلودگی انگلهای گوارشی سگهای خانگی شهر تهران و بررسی میزان آگاهی صاحبان
آنها در مورد خطر انتقال آلودگی از سگ به انسان

تقدیم می شود. اینجانبان نسخه نهائی این پایان نامه را از نظر فرم و محتوی بررسی و تأیید کرده و پذیرش آنرا برای تکمیل درجه
کارشناسی ارشد پیشنهاد می کنیم.

نام و نام خانوادگی و امضاء اعضای هیأت داوران:

آقای دکتر عبدالحسین دلیمی اصل (استاد راهنما)

آقای دکتر شهرام جمشیدی (استاد مشاور)

آقای دکتر موبدی (استاد ناظر)

آقای دکتر محمدسعیددایر (استاد ناظر)

آقای دکتر محمدحسین یادگاری (استاد نماینده تحصیلات تکمیلی)

بسمه تعالی

آیین نامه چاپ پایان نامه (رساله) های دانشجویان دانشگاه تربیت مدرس

نظر به اینکه چاپ و انتشار پایان نامه (رساله) های تحصیلی دانشجویان دانشگاه تربیت مدرس، مبین بخشی از فعالیت های علمی - پژوهشی دانشگاه است بنابراین به منظور آگاهی و رعایت حقوق دانشگاه، دانش آموختگان این دانشگاه نسبت به رعایت موارد ذیل متعهد می شوند:

ماده ۱ در صورت اقدام به چاپ پایان نامه (رساله) ی خود، مراتب را قبلاً به طور کتبی به «دفتر نشر آثار علمی» دانشگاه اطلاع دهد.

ماده ۲ در صفحه سوم کتاب (پس از برگ شناسنامه)، عبارت ذیل را چاپ کند:
«کتاب حاضر، حاصل پایان نامه کارشناسی ارشد / رساله دکتری نگارنده در رشته اصل ساسی است که در سال ۱۳۷۹ در دانشکده علوم تربیتی دانشگاه تربیت مدرس به راهنمایی سرکار خانم / جناب آقای دکتر دلیس اصل، مشاوره سرکار خانم / جناب آقای دکتر حمیدی و مشاوره سرکار خانم / جناب آقای دکتر — از آن دفاع شده است.»

ماده ۳ به منظور جبران بخشی از هزینه های انتشارات دانشگاه، تعداد یک درصد شمارگان کتاب (در هر نوبت چاپ) را به «دفتر نشر آثار علمی» دانشگاه اهدا کند. دانشگاه می تواند مازاد نیاز خود را به نفع مرکز نشر در معرض فروش قرار دهد.

ماده ۴ در صورت عدم رعایت ماده ۳، ۵۰٪ بهای شمارگان چاپ شده را به عنوان خسارت به دانشگاه تربیت مدرس، تأدیه کند.

ماده ۵ دانشجو تعهد و قبول می کند در صورت خودداری از پرداخت بهای خسارت، دانشگاه می تواند خسارت مذکور را از طریق مراجع قضایی مطالبه و وصول کند؛ به علاوه به دانشگاه حق می دهد به منظور استیفای حقوق خود، از طریق دادگاه، معادل وجه مذکور در ماده ۴ را از محل توقیف کتابهای عرضه شده نگارنده برای فروش، تأمین نماید.

ماده ۶ اینجانب سعید محمد خاتاه دانشجوی رشته اصل ساسی مقطع کارشناسی ارشد تعهد فوق و ضمانت اجرایی آن را قبول کرده، به آن ملتزم می شوم.

نام و نام خانوادگی: سعید محمد خاتاه

تاریخ و امضا: ۱۷، ۳، ۷۹

تقدیم به:

- روح بلند مادر عزیزم که رنجهای
زمانه او را در نیمه راه زندگی به
سرای باقی کشاند.
- روح پاک خالهٔ مهربانم که
مظلومانه به سوی معبود پرکشید.
- پدر بزرگوار، فداکار و زحمتکشم.

تقدیر و تشکر:

- بدینوسیله از استاد بسیار گرامی و ارجمندم جناب آقای دکتر عبدالحسین دلیمی اصل که سمت راهنمایی این جانب را در انتخاب موضوع، تهیه و تدوین این پایان نامه به عهده داشتند هم معلم دانش و هم معلم بینش بنده بودند مخلصانه تشکر می‌کنم.

- از استاد گرانقدرم جناب آقای دکتر شهرام جمشیدی به خاطر همکاریها و راهنمایی‌های ارزشمندشان نهایت تشکر و سپاس را دارم.

- از کلیه کارکنان گروه انگل‌شناسی دانشکده پزشکی دانشگاه تربیت مدرس و کلینیک دامهای کوچک دانشکده دامپزشکی دانشگاه تهران که در جریان این تحقیق تسهیلات لازم را فراهم نمودند صمیمانه تشکر می‌کنم.

- از کلیه کسانی که زمینه را برای پیشرفت تحصیلات بنده فراهم کرده و مرا مورد لطف و عنایات خودشان قرار داده‌اند قدردانی می‌کنم.

چکیده فارسی

در سال ۱۳۷۸ از سگهایی که به کلینیک و بیمارستان دامهای کوچک دانشکده دامپزشکی دانشگاه تهران آورده شده بودند به صورت تصادفی تعداد ۳۰۵ نمونه مدفوع گرفته شد و سریعاً به آزمایشگاه انگل‌شناسی دانشکده علوم پزشکی دانشگاه تربیت مدرس منتقل گردید. ابتدا، برای مشاهده تروفوزوئیت، کیست و تخم انگل آزمایش مستقیم مدفوع انجام گرفت. سپس برای دقت و اطمینان بیشتر نمونه‌ها با روش فرمل - اتر مورد آزمایش قرار گرفتند بعلاوه برای مشاهده دقیق‌تر تک یاخته‌ها، نمونه‌ها با روشهای تری کروم و ذیل - نلسون تغییر شکل یافته رنگ‌آمیزی گردیدند و لامهای رنگ‌آمیزی شده مورد مطالعه قرار گرفتند. طبق نتایج بدست آمده از ۳۰۵ نمونه مدفوع تعداد ۶۵ نمونه (۲۱/۳۱٪) به انواع کرمها و تک یاخته‌ها آلوده بودند. درصد آلودگی سگها به انواع انگلها به شرح ذیل بوده است:

ژیاردیا اینتستینالیس ۱/۶۳٪، کریپتوسپوریدیوم ۱/۶۳٪، ایزوسپورا ۳/۰٪، بلاستوسیسیتیس ۰/۳۲٪،
۷/۲۱

توکساکاریس ۳/۲۷٪، توکسوکارا ۶/۵۵٪، کرمهای قلاب دار ۲/۶۲٪ و تیاها ۲/۲۹٪.

پرسشنامه‌ای نیز جهت بررسی مشخصات دموگرافیکی سگ و صاحب سگ و ارتباط این مشخصات با آلودگی از طریق مصاحبه با صاحبان سگ تکمیل گردید. تجزیه و تحلیل آماری پرسشنامه‌ها نشان دادند که درصد آلودگی سگهای نر نسبت به ماده بیشتر بوده و سگهایی که زیر شش ماه سن داشتند بیشترین درصد آلودگی را به خود اختصاص داده بودند. از طرفی دیگر اکثر صاحبان سگ، در مورد بیماریهای انگلی که از سگ به انسان منتقل می‌شوند اطلاعات ضعیفی داشتند و بیشتر این افراد را مردان تشکیل می‌دهند و میزان تحصیلات آنها اکثراً دیپلم و زیر دیپلم بوده است.

کلمات کلیدی: انگل‌های روده‌ای، سگ خانگی تهران، تک یاخته‌ها، کرمها، آزمایش مدفوع.

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
	فصل اول
۲	۱-۱- مقدمه
۴	۲-۱- طبقه بندی انگلها
۵	۳-۱- انگلهای شایع در سگ
۵	۴-۱- تک یاخته های مهم سگ
۶	۱-۴-۱- ژیا ردیا اینتستینالیس
۱۱	۲-۴-۱- آنتامبا هیستولیتیکا
۱۶	۳-۴-۱- کریپتوسپوریدیوم
۲۱	۴-۴-۱- ایزوسپورا
۲۷	۵-۴-۱- بلاستوسیسیتیس
۳۲	۵-۱- کرمهای مهم سگ
۳۲	۱-۵-۱- ترما تودهای سگ
۳۳	۲-۵-۱- سستوهای سگ
۳۵	۱-۲-۵-۱- خانواده تنیده
۳۶	۱-۱-۲-۵-۱- تنیا هیداتی ژنا
۴۱	۲-۱-۲-۵-۱- اکینو کوکوس گراونولوزوس
۴۷	۳-۱-۲-۵-۱- مولتی سپس مولتی سپس

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۴۹	۱-۵-۲-۲- خانواده مزوسستوئیدیده
۵۰	۱-۵-۲-۲-۱- مزوسستوئیدس لنيه آنوس
۵۲	۱-۵-۲-۳- خانواده ديپيليدیده
۵۲	۱-۵-۲-۳-۱- ديپيليديوم كانينوم
۵۹	۱-۵-۳- نماتودهای سگ
۶۰	۱-۵-۳-۱- خانواده آنيزا کیده
۶۰	۱-۵-۳-۱-۱- توکسوکارا کانيس
۶۶	۱-۵-۳-۲- خانواده آسکاریده
۶۷	۱-۵-۳-۲-۱- توکساسکاريس لئونينا
۷۰	۱-۵-۳-۳- خانواده آنکيلوستوما تیده
۷۰	۱-۵-۳-۳-۱- آنکيلوستوما کانينوم
۷۹	۱-۵-۳-۳-۲- آنکيلوستوما برازيلينس
۸۰	۱-۶- اهميت انگلهای سگ
۸۲	۱-۷- تک ياخته های مشترک انسان و سگ
۸۲	۱-۸- کرمهای مشترک انسان و سگ
۸۲	۱-۸-۱- سستودها
۸۳	۱-۸-۲- ترما تودها

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۸۳	۱-۸-۳- نماتودها .....
۸۳	۱-۹-۱- آلودگی انسان به مرحله نوزادی کرماها .....
۸۳	۱-۹-۱- کیست هیداتیک .....
۸۴	۱-۹-۲- سنوروس سربرالیس .....
۸۴	۱-۹-۳- لارو مهاجر پوستی .....
۸۵	۱-۹-۴- لارو مهاجر احشائی .....
۸۵	۱-۱۰-۱- آلودگی انسان به مرحله بالغ کرماها .....
۸۵	۱-۱۰-۱- مزوسستوئیدس لینه آتوس .....
۸۵	۱-۱۰-۲- دیلیدیوم کانینوم .....

فصل دوم: مروری بر مطالعات گذشته

۸۸	۲-۱- کلیات .....
۸۸	۲-۲- مطالعات انجام شده در ایران .....
۸۹	۲-۳- مطالعات انجام شده در جهان .....

فصل سوم: واد و روش کار

۹۷	۳-۱- محل نمونه برداری .....
----	-----------------------------

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱۰۰	۲-۳- مواد و وسایل مصرفی.....
۱۰۰	۳-۳- نحوه جمع آوری نمونه.....
۱۰۳	۴-۳- نحوه آزمایش نمونه‌های مدفوع.....
۱۰۳	۳-۴-۱- آزمایش مستقیم مدفوع.....
۱۰۳	۳-۴-۱-۱- آزمایش ماکروسکوپی مدفوع.....
۱۰۴	۳-۴-۱-۲- آزمایش میکروسکوپی مدفوع (گسترش مرطوب).....
۱۰۷	۳-۴-۲- آزمایش فرمل - اتر.....
۱۱۰	۳-۴-۳- روشهای رنگ آمیزی دائمی.....
۱۱۱	۳-۴-۳-۱- رنگ آمیزی با ذیل - نلسون تغییر شکل یافته.....
۱۱۲	۳-۴-۳-۲- روش رنگ آمیزی تریکروم برای تکه یاخته‌ها.....
۱۱۴	۳-۵- نحوه تکمیل پرسشنامه.....
۱۱۵	۳-۶- نحوه تجزیه و تحلیل اطلاعات.....

فصل چهارم: نتایج

۱۴۰	نتایج.....
۱۴۰	۴-۱- آلودگی کلی سگ‌ها به انواع انگلها.....
۱۴۰	۴-۲- آلودگی سگ‌ها بر حسب عوامل مختلف.....

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱۴۰	۱-۲-۴- برحسب جنس سنگ
۱۴۱	۲-۲-۴- برحسب سن سنگ
۱۴۱	۳-۲-۴- برحسب محل نگه‌داری سنگ
۱۴۱	۴-۲-۴- برحسب قوام مدفوع سنگ
۱۴۲	۵-۲-۴- برحسب رژیم غذایی سنگ
۱۴۲	۶-۲-۴- برحسب وضعیت جسمانی سنگ
۱۴۳	۳-۴- آلودگی سگها در ارتباط با خصوصیات دموگرافیکی صاحبان آنها
۱۴۳	۱-۳-۴- برحسب جنسیت صاحبان سگ
۱۴۳	۲-۳-۴- برحسب شغل صاحبان سگ
۱۴۳	۳-۳-۴- برحسب سن صاحبان سگ
۱۴۴	۴-۳-۴- برحسب محل سکونت صاحبان سگ
۱۴۴	۵-۳-۴- میزان تحصیلات صاحبان سگ
۱۴۵	۴-۴- میزان آگاهی صاحبان سگها در مورد انگل‌های روده‌ای و بیماریهای منتقله از سگ به انسان
۱۴۷	۵-۴- مشخصات تک‌یاخته‌های جدا شده
۱۴۷	۶-۴- مشخصات تخم‌های جدا شده کرمها

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱۴۹	فصل پنجم: بحث:
۱۵۶	پیشنهادات:
۱۵۷	منابع:
۱۶۴	چکیده انگلیسی:

فهرست جداول

صفحه	عنوان
۴۴	جدول (۱-۱) درصد آلودگی سگ و بعضی از گوشتخواران به اکتینوکوکوس گرانولوزوس در سالهای قبل توسط محققین در ایران
۴۸	جدول (۲-۱) درصد آلودگی سگ و بعضی از گوشتخواران به مولتی سپس مولتی سپس در سالهای قبل توسط محققین در ایران
۵۶	جدول (۳-۱) درصد آلودگی سگ و بعضی از گوشتخواران به دیپلیدیوم کانینوم در سالهای قبل توسط محققین در ایران
۶۵	جدول (۴-۱) درصد آلودگی سگ و بعضی از گوشتخواران به توکسوکاراکنیس در سالهای قبل توسط محققین در ایران
۷۶	جدول (۵-۱) درصد آلودگی سگ و بعضی از گوشتخواران به آنکیلوستوماکانینوم در سالهای قبل توسط محققین در ایران
۹۹	جدول (۱-۳) توزیع جغرافیایی مناطق مختلف تهران بر حسب محل زندگی صاحبان سگ ...
۱۱۷	جدول (۱-۴) توزیع فراوانی نسبی و مطلق آلودگی سگهای خانگی تهران به انواع انگلها با آزمایش مدفوع
۱۱۸	جدول (۲-۴) توزیع فراوانی نسبی و مطلق آلودگی سگهای خانگی تهران به انگلهای تک یاخته‌ای با آزمایش مدفوع
۱۱۹	جدول (۳-۴) توزیع فراوانی نسبی و مطلق آلودگی سگهای خانگی تهران به انگلهای کرمی با آزمایش مدفوع

فهرست جداول

عنوان	صفحه
جدول (۴-۴) توزیع فراوانی نسبی و مطلق آلودگی سگهای خانگی تهران به انواع انگلها بر حسب جنس سگ	۱۲۰
جدول (۵-۴) توزیع فراوانی نسبی و مطلق آلودگی سگهای خانگی تهران به انواع انگلها بر حسب گروه سنی سگ	۱۲۱
جدول (۶-۴) توزیع فراوانی نسبی و مطلق آلودگی سگهای خانگی تهران به انواع انگلها بر حسب محل نگهداری سگ	۱۲۲
جدول (۷-۴) توزیع فراوانی نسبی و مطلق آلودگی سگهای خانگی تهران به انواع انگلها بر حسب قوام مدفوع سگ	۱۲۳
جدول (۸-۴) توزیع فراوانی نسبی و مطلق آلودگی سگهای خانگی تهران به انواع انگلها بر حسب رژیم غذایی سگ	۱۲۴
جدول (۹-۴) توزیع فراوانی نسبی و مطلق آلودگی سگهای خانگی تهران به انواع انگلها بر حسب وضعیت جسمانی سگ	۱۲۵
جدول (۱۰-۴) توزیع فراوانی نسبی و مطلق آلودگی سگهای خانگی تهران بر حسب جنسیت صاحبان سگ	۱۲۶
جدول (۱۱-۴) توزیع فراوانی نسبی و مطلق آلودگی سگهای خانگی تهران بر حسب شغل صاحبان سگ	۱۲۷